

TRESTNÍ PRÁVO

hmotné

(TPH)

zvláštní část tr. zák. (ZČ TZ)

**Teorie a praxe přípravného řízení
trestního**

PŘEDNÁŠKA III.:

Prof. JUDr. V. Kratochvíl

Literatura: Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku 2008, sněm. tisk č.
410/2008

Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti (Hl. VIII.)

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části tr. zák.
 - § 234 loupež
 - ...násilí ... + *TČ spáchaný násilím (§ 89 odst. 6)*; např. „uspávačka“..., pokus, dokonání (?)
 - § 241 znásilnění
 - ...násilím... + *TČ spáchaný násilím (§ 89 odst. 6)*; např. „uspávač“..., pokus, dokonání (?)

- stěžejní změny v Hl. II. a III. Návrhu trestního zákoníku – 2008
 - **nové Skp:**
 - *Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (evropeizace TPH)*
 - Kdo neoprávněně poruší tajemství listiny nebo jiné písemnosti, fotografie, filmu nebo jiného záznamu, počítačových dat anebo jiného dokumentu uchovávaného v soukromí jiného tím, že je zveřejní, zpřístupní třetí osobě nebo je jiným způsobem použije, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
 - např. SMS přečtená přes rameno jejího adresáta a zveřejněná neoprávněně ...
 - *Sexuální nátlak (evropeizace TPH)*
 - Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné újmy donutí k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti.
 - Stejně bude potrestán pachatel, který přiměje jiného k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování zneužívaje jeho závislosti, jeho bezbrannosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.

Trestné činy proti lidskosti (HI. X.)

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části tr. zák.
 - § 260 podpora propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka
 - § 261 ---"---
 - ...podpora, propagace, projev sympatií k hnutí uvedenému v § 260... x *pomoc* (§ 10/1, c...)

- stěžejní změny v HI. XIII. Návrhu trestního zákoníku – 2008
 - **nové Skp:**
 - *Útok proti lidskosti*
 - Kdo v rámci rozsáhlého nebo systematického útoku zaměřeného proti civilnímu obyvatelstvu se dopustí vyhlazování lidí,...
 - Skutková podstata je navržena tak, aby vyhovovala požadavkům článku 6 alinea 2 písm. c) Statutu Mezinárodního vojenského soudního dvora (č. 164/1947 Sb.), článku 7 odst. 1 Statutu Mezinárodního trestního soudu, článku 5 Statutu Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii a článku 3 Statutu Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu, neboť dosavadní úprava trestnost jednání považovaných mezinárodním právem za zločiny proti lidskosti upravuje nejednotně. Otázka odlišení od genocidia...
 - *Apartheid a diskriminace skupiny lidí*
 - V souladu s Mezinárodní úmluvou o potlačení a trestání zločinu apartheidu ze dne 30. listopadu 1973 (č. 116/1976 Sb.) osnova také upravuje novou skutkovou podstatu apartheidu a diskriminace skupiny lidí.
 - *Založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka*
 - Nad rámec platné úpravy se kriminalizuje i „založení“ ... hnutí
 - *Trestné činy proti míru a válečné trestné činy (příprava a podněcování útočné války)*
 - Ustanovení o trestných činech přípravy útočné války (§ 403) a podněcování útočné války (§ 404) včetně společného ustanovení (§ 405) o negativním vymezení, kdy nejde o takovou přípravu nebo podněcování útočné války, nahrazují dosavadní skutkovou podstatu trestného činu proti míru obsaženou v § 1 zákona č. 165/1950 Sb., na ochranu míru.
 - *Styky ohrožující mír*
 - návrh po vzoru některých zahraničních úprav (např. § 100 německého trestního zákoníku) zavádí i novou skutkovou podstatu styků ohrožujících mír (§ 406), která sankcionuje jednání občana České republiky nebo osoby bez státní příslušnosti, která má na území České republiky povolen trvalý pobyt, v úmyslu přivodit válku nebo ozbrojenou akci proti České republice nebo jinému státu tím, že naváže nebo udržuje styky s cizí mocí.

Trestné činy proti brannosti (Hl. XI.)

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části tr. zák.
 - § 269 nenastoupení služby v ozbrojených silách - úmyslné
 - § 270 nenastoupení služby v ozbrojených silách – nedbalostní
 - § 270a – vyloučení opakovaného trestního postihu za TČ podle §§ 269, 270
 - Kom. K TZ C. H. Beck, 6. vyd. 04, II. díl: „Toto ust. vychází z opakovaně vysloveného názoru v nálezech US o nepřipustnosti opětovného trestního postihu nenastoupení služby v ozbrojených silách z důvodu překážky „ne bis in idem“.
 - Názor teoreticky sporný, ne-li chybný. Pro praxi je však závazné ust. § 270a, i když se mezitím dikce § 269 změnila. Cit. nálezy US vycházely z původní dikce § 269 odst. 1: „Kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské činné službě ...“ To posuzovaly jako trvajících TČ. Byl-li tedy pachatel již poprvé za něj odsouzen, jako za trvajících, nebylo možno jej znovu odsoudit za další nenastoupení, jež bylo bráno jako součást předcházejícího trvajících nenastoupení. Pokud k odsouzení došlo, jednalo se o odsouzení za totéž dvakrát, údajně v rozporu s ne bis in idem.
 - V daném případě ale o trvajících delikt nešlo. Opakoval-li jej pachatel, tak páchal samostatné trestné činy naplňující tutéž skutkovou podstatu, nikoli že by páchal týž – trvajících – skutek. Zásada ne bis in idem proto porušena být nemohla. Tím spíše to platí za současného znění § 269, v němž se vůbec o trvalosti nehovoří, která ani dříve tento delikt nečinila trvajících.
- stěžejní změny v Hl. XI. Návrhu trestního zákoníku – 2008
 - V dosavadních skutkových podstatách se výrazněji projevilo nové branné zákonodárství (zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování /branný zákon, BZ/, č. 586/2004 Sb., č. 587/2004 Sb a zákony č. 219, 220, 221 a 222 z roku 1999, všechny ve znění pozdějších předpisů)
 - **nové Skp**
 - *Nenastoupení mimořádné služby v ozbrojených silách (úmyslné a z nedbalosti)*
 - Dnešní ust. § 270a v návrhu svůj ekvivalent nemá. Byla tak uznána výše zmíněná chybnost tohoto řešení, navíc s ohledem na novou dikci § 369 (za nouzového stavu), která je pojmově spojena s tzv. *aktivními zálohami* ve smyslu § 5 odst. 1, § 28 BZ, tj. s pojmem, který stojí na dobrovolnosti občana, se ust. § 270a tr. zák. stalo obsoletním.

Trestné činy vojenské (Hl. XII.)

- vybrané skutkové podstaty z hlediska institutů obecné části tr. zák.
 - § 284 *svémocné odloučení*
 - „Kdo...” ... + § 90 odst. 1 (pachatelem ... TČ podle Hl. XII. může být jen *voják*), odst. 4 (vojákem se rozumí: např. ...voják v činné službě ...), odst. 6 (pachatelem pouze vyjmenovaných TČ, např. neuposlechnutí rozkazu..., může být vedle vojáka i *příslušník bezpečnostního sboru*, ve smyslu § 1 odst. 1 zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, např. příslušník Pol. ČR, HZSboru, BIS ...
 - ... + § 90 odst. 3 ... *účastenství* na vojenských TČ + *spolupachatelství* vojenských TČ ...
 - § 294 *zvláštní ust. o trestní odpovědnosti...*
- stěžejní změny v Hl. XII. Návrhu trestního zákoníku – 2008
 - **nové Skp:**
 - *Vyhýbání se výkonu strážní nebo jiné služby*
 - *Porušení služební povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru (§ 395)*
 - Kdo ke škodě bezpečnostního sboru nesplněním uložené služební povinnosti, byť i z nedbalosti, podstatně sníží použitelnost výzbroje, výstroje nebo jiných věcných prostředků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
 - Kdo bez oprávnění užije věcného prostředku větší hodnoty uvedeného v odstavci 1 k účelu, pro který není určen, nebo k takovému užití dá souhlas, nebo kdo zneužije nebo umožní zneužití podřízených nebo nižších k mimoslužebním úkonům, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
 - *Společné ustanovení (§ 396)*
 - Ustanovení je v podstatě „duplikátem“ § 112 odst. 4 písm. c), to v rozsahu citovaných ustanovení hl. XII, s tím, že navíc je příslušník bezpečnostního sboru činěn odpovědným za trestný čin podle § 395.